

Conferențele învățătoarești.

Părerii referitoare la întemeierea de biblioteci tractuale pedagogice, a unei biblioteci pedagogice centrale și a unei reviste pedagogice pentru întreaga metropolă de Mihail Stoița preot inv. în Brad.

I.

E lucră știut, că între condițiunile, cari contribuie la promovarea școlii populare, cele mai însemnate sunt: gradul de cultură al învățătorului, o bună inspecțiune școlară, conferențele învățătoarești, cărțile și revistele pedagogice, precum și muzeele școlare, ear factorii cari se îngrijesc de o bună instrucțiune sunt: statul, comuna, biserica și învățătorul. Unii contribuie cu puterea materială, ceilalți cu puterea spirituală.

S'ar părea că e o împărțire dreaptă, când unii factori ajută cu materia, ear ceilalți cu munca spirituală. Și acolo unde factorii chemați în seamă de această împărțire dreaptă și lucră în conțelegere, acolo școala face progresele așteptate. Dureri însă că împărțirea aceasta nu se află preste tot locul.

E dăstul să vizităm câteva școale, ca să auzim plângeri de tot felul. Într'un loc salariul învățătorului nu e regulat, cu încuenaliile se deneagă sub diferite preteoste, într'alt loc edificiul școlar nu e oorespunzător, reuizitele de învățământ lipsesc, de bibliotecă școlară nici vorba nu poate fi, ear dacă învățătorul ar îndrăzni să vorbească susținătorilor școlii de înființarea unui muzeu școlar, ar fi luat chiar în răs sau i s'ar răspunde că „avem noi alte năezuri de împlinit“.

E drept, că năezurile noastre culturale sunt multe și susținătorii școlii nu știu, pe cari să le împlinească mai întâi.

În timpul din urmă s'au făcut multe îmbunătățiri pe terenul învățământului românesc, dar nici pe departe nu s'a făcut oât cer legile și cât cere timpul de ezi dela noi.

De altă parte și dela învățător se cere să fie înarmat cu toate armele științei pedagogice, pântruca cu succes să-și poată împlini chemarea frumoasă, dar grea de educator.

Învățătorul tânăr eșit din seminar aduce cu el frumoase cunoștințe generale teoretice și într'o măsură minimală și cunoștințe practice. Dacă absolventul de pedagogie are fericirea să ajungă aplicat ca învățător la o școală cu mai mulți învățători, atunci greutățile pe cari le întâmpină fiecare începător, le delătură ușor, oăci cere informațiuni dela colegii săi mai bătrâni, mai experți, indignitățile lor le pune în legătură cu cunoștințele sale teoretice și astfel se luminează, se îndreaptă și apucă dela început pe calea cea bună.

Tânărul absolvent, care e aplicat singur la o școală, poate chiar depărtată de un centru cultural, neavând dela cine cere un sfat, o îndrumare, silit de împrejurări își croiește singur o cale, de cele mai multeori greșite, pe care oarbează luni de zile, năezind și trudind fără spor și pe care trebuie să o părăsească dela un timp, apucând altă cale după părerea lui mai bună.

Alți învățători tănari ajungând în relațiuni cu copiii de economi, ajungând în cercuri simple de țărani, cad în eroarea de a-și asemăna știința lor cu a acelora, a se fali, a se îngâmfă chiar, dar în foarte puține cazuri se poate măsura cu cei mai înaintați în învățatură, cu cei superiori în cunoștințe.

Învățătorul are multe ocazii a face asemănări în jos, dar foarte puține ocazii a face asemănări în sus. În aceasta consistă pericolul de a se prețui prea mult pe sine, prin ceiaze în multe cazuri devine chiar ridicol și judecat ca un om puțin inteligent, ușoratic și neapt pentru chemarea lui nobilă. Ce bine i-ar prinde tânărului învățător între astfel de împrejurări un coleg mai expert, sau în lipsa acestuia o revistă pedagogică, care de bună seamă l-ar sfătuia mai bine, ca cel mai sincer amic, care l-ar îndreptă, l-ar lumina și el ar scăpa de sentența atât de aspră aruncată de multe ori de oameni neocompetenți în cauză.

Dealtfel de neozaurile mai sus înșirate s'au izbit toate popoarele la început. Spre delăturarea lor s'a ivit necesitatea întrunirii învățătorilor în conferențe, spre a-și comunica unii altora necesarul, spre a cere sfat unii dela alții, spre a-și împărții reciproc experiențele câștigate în diferite egende școlare, și a se îndrepta și a se lumina unii pe alții.

Ori-cât de binefăcătoare sunt conferențele învățătoarești, neputându-se ținea acestea decât odată sau de 2 ori pe an, nu sunt de ajuns spre a prevedea învățătorimea cu hrana spirituală necesară în decursul unui an întreg.

Guvernele țărilor mai înaintate în cultură au venit învățătorimeii în ajutor, au

deschis pentru învățători porțile universității. Învățătorii talentați se pot înscrie la universitate oă ori care candidat de profesor. De sine înțales, că din cauze materiale puținii învățători își lasă postul, ca să asculte la universitate cel puțin 5 semestre, și astfel s'au înființat de câțiva ani încoace cursurile de vară universitare pentru învățătorii școlilor populare.

În Germania există astfel de cursuri la universitățile din Iena, Greifswald și Marburg. Aceste cursuri sunt cercetate nu numai de învățătorii din Germania, ci și de învățătorii din Austria în număr destul de mare.

Prin participarea la aceste cursuri fiecare învățător e soos pe 4—6 săptămâni din cercul său de toate zilele și pus în contact cu oameni de știință, cu singuraticile discipline literare metodice, cu aparate științifice, pe cari le pretind aceste discipline.

Filosofia, Pedagogia, Psihologia, Teologia, Istoria, Limba și Literatura, Istoria naturală cu ramurile ei se prezintă ascultătorului prin explicările, ceterile și mijloacele științifice cu totul în altă lumină, ca în instituturile pedagogice. De sine înțales, că se naște în învățător un nou interes, o nouă dorință de a lucra mai departe, de a se aprofunda într'un studiu privat cu succes spre a afla oăile necesare cari duc către adevărata știință.

Învățătorul român nu-și poate îmbogăți cunoștințele participând la atari cursuri, deoarece noi nu avem universități, ear universitățile statului sunt închise până azi pentru învățătorii. Nu ne rămân decât conferențele noastre învățătoarești și studiul privat. Studiu privat poate face învățătorul numai dacă are mijloacele de lipsă: scrieri, reviste și cărți pedagogice.

Starea materială a învățătorului nu-i permite a-și procura toate revistele și oपुरile de valoare pedagogică, cari costă sute și mii de coroane.

Ce nu poate face însă unul, pot face mai mulți. În fiecare tract protopresbiterial s'a înființeze bibliotecă tractuale pedagogice.

Biblioteca să se înființeze și alimenteze din „Fondul cultural arhidiecezan“ și din taxe dela membri, sau Consistorul arhidiecezan să înatoreze bisericile din tract cari susțin școale confesionale și cari nu susțin școale confesionale a contribui la înființarea și alimentarea bibliotecii tractuale pedagogice anual cu câte 10 coroane.

Biblioteca tractuală ar pune la dispoziția învățătorului aproape toate revistele școlare de valoare și cele mai însemnate și mai necesare cărți pedagogice. Învățătorul ar fi în curent cu toate scrierile literare, s'ar folosi de ele, ar studia, ar căpăta voie și putere de muncă, ar înainta s'ar califica și n'ar uita și ceiaze a învățat în seminar, ci ar păși în rând cu învățătorii altor popoare. Prin cultura singuraticilor, ar crește apoi și cultura și vaza corporațiunii întregi.

Administrarea bibliotecii tractuale pedagogice (vezi Simeon Popescu: Foaia ped. 1897—98) se poate face prin o comisiune de 4 membri, aname: Protopresbiterul tractual și 3 învățători definitivi din tract. Comisiunea e răspunzătoare pentru averea bibliotecii.

Pentru procurarea cărților și revistelor comisiunea compune un conspect și-l supune adunării generale spre stabilire, iar Consistorului spre aprobare.

Pentru instalarea bibliotecii poate servi școala, casa parohială sau se poate închiria un local, până la edificarea unui local special.

Folosirea bibliotecii este internă și esternă. Folosirea internă are în vedere mai ales revistele și foile periodice, cari nu se pot estrada din localul bibliotecii până nu ajung în stare să fie legate.

Folosirea esternă se face prin împrumutare afară de localul bibliotecii. Împrumutarea cărților se face de regulă prin înfățișarea în persoană a împrumutătorului în timpul în care localul bibliotecii e deschis.

Inspecțiunea bibliotecilor pedagogice o eseroită consistorul eparhial prin protopresbiterii tractuali.

Protopresbiterii, în rapoartele lor anuale, vor arăta consistorului eparhial în detail starea bibliotecilor și măsura în care ele sunt folosite, indicând aceasta după procentualitate și după specialități. (Simeon Popescu: Foaia ped. 1897—98).

De altfel spre a se indica mai în special scopul, mijloacele, admiterea, procurarea, catalogizarea, așezarea și păstrarea, localul, folosirea, scoaterea din us, inspecțiunea etc., se va face un proiect de regulament pentru bibliotecă, care să fie trecut prin adunarea generală și aprobat de Consistorul arhidiecezan.

(Va urma).

Din protopresbiterate.

Conferență preotească în tractul Săliștei.

— Raport special. —
(Urmare).

Vorbește în special despre forme, arătând rostul, însemnătatea, precum ce e de a se înțelege sub ele, spunând că formele duc un rol însemnat nu numai în viața religioasă, ci în întreaga viață și dezvoltarea omului.

Răspunde învinuitorilor: „Causa, că în biserica noastră nu se observă un progres așa de mare ca la celelalte biserici, e de a se aserie nu formelor cultului, ci împrejurărilor nefaste în care a fost biserica orientală și popoarele aparținătoare ei. Cultul din contră i-a păstrat tocmai prin formele lui aceea ce i-a fost mai scump: credința și datinile strămoșești“.

În partea a doua a lucrării se ocupă cu plămădirea cultului dumnezeesc până la ajungerea acelor trei forme mari, prin cari s'a hărăzit bisericii ortodoxe cele trei liturgii ale lui Ioan, Vasile și Grigore. Na uită a ne da și talmăcirile de lipsă diferitelor slujbe dumnezeiești, precum și a unor momente din slujba liturgiei. Spre completarea lucrării ne arată și istoricul cântărilor a celor 8 glasuri, antifone etc.

E primită cu vii acolamări. La propunerea on. presidiu conferența primește cu bucurie a se aduce prelegătorului pentru frumoasa lucrare laudă și mulțămită protocolară. Ca lucrarea să și aibă adevăratul scop, ca și alții să se poată împărții de fericitul prilej al cunoșterii, prin același rost conferența roagă pe prelegător s'o dea și publicității.

Spre completarea chestionarului din anul trecut se împarte fiecărui preot și învățător un altul privitor la flora și fauna satelor noastre. E de cuprinsul următor: „Să se cerceteze legendele și credințele poporului nostru privitoare la copaci, arbori și plante. Să se însemneze numele copacilor, buruienilor, ciuperilor cu toate proverbele, obiceiurile și superstițiile relative la ele. Să se arete la ce fel de boale și cum anume se întrebunțează cutare floare sau buruienă? Ce este iarba fiarelor și unde se află? Ce credințe sunt în popor relative la figurile fantastice ale basmelor noastre, cum e Mama Pădurii, Fata Pădurii, Sfarmă-Peatră, Strămbă-Lemne? Dohurile pădurii au putere să-i rătăcească pe oameni ori să i adoarmă?“

Ce legende și credințe sunt înăscute în popor cu privire la originea animalelor? A se cerceta numele, zicătorile, proverbele și superstițiile ori legendele, pe cari poporul le leagă de animalele de ori ce soiuri. Sunt unele legende, cari esplică colorarea și forma unor animale prin intervenția unor împrejurări mai presus de fire, d. e. pentru ce este corbul negru? De ce are măgarul croce în spinare și urechile mari? De ce ursul nu are coadă? Pentru ce nu e și calul animal rumegetor? Cari sunt animale adorare ori considerate ca mai plăcute lui Dumnezeu? Se știe ceva despre animale fantastice: Zgriptor, zgriptoroaică, pasări cu ciocul de foc, de fer sau de aramă și. a.

Se primește luându-se spre știre. Ședința se încheie la 12 ore și jum.

După amezii. Ședința se deschide la 3 ore ca ședința comună. Program: „Zicerea compusă“, lecție practică pentru clasa a II-a, predată de învățătorul Ioan Dobrotă. „Pariferea limbii române prin școala populară“, prelegere de învățătorul N. Bembea, ambii din Sibiel.

Ca parte din program e scotit și cetera raportului „Fondul Șaguna“ dimpreună cu numele și taxele contribuitorilor

Fondul Șaguna s'a înființat în conferența comună din 2 Noembrie 1909, cu scopul ca cu vreme să se tipărească broșuri și lucrări de seamă pentru împărțirea lor între popor. Primii contribuitori ca înființatori sunt preoții și învățătorii tractuali. Din cele cetite se constată cu bucurie mare din partea tuturor membrilor, că de abia în decurs de un an și pe lângă preoți și învățători se adaug acum, pe lângă frumoase contribuții, și numele a toți notarii din tract sau cerc, precum și ale medicilor, advocațiilor, a tot felul de funcționari și proprietari și ale unui frumos și îmbucurător grup de țărani. Granițele tractului sunt însă înguste, nu ajung pentru un „Fond Șaguna“. Să și lărgesc, oăci dat ni-a fost să auzim, pe lângă contribuitorii locali și tractuali un număr destul de mare de nume cu mari contribuții de ale oamenilor doritori de bine, doritori de o adevărată propășire românească din diferite orașe apropiate și departate. Sumele încasate s'au ridicat la frumosul și neașteptatul capital de 2223 cor. 36 fl. Laudă și mulțămită stăruinții vrednicului

și neobositului administrator protopresbiteral Dr. Ioan Lupăș, care dela data înființării pe lângă scrisori îndreptate diferiților prieteni din deosebite centre, n'a fost petrezere, adunare, călătorie într'o parte și într'altă, ca pe lângă alte ocupații să nu-și aducă aminte de creațiunea menită să împartă lumina și povăța învățătorilor de seamă în popor. N'a fost bucurie și mângăere în familie, ca Dr. Lupăș din astfel de prilejuri să nu mângăe, să nu îmbrace și fondul, dând pilde demne, cărora au urmat și alții.

Prin rostul presidiului conferența esprimă tuturor contribuitorilor, precum și zelosului administrator calduroase mulțămiri.

La 6 oasuri ședința se încheie.

A doua zi. Ședința se ține deosebit de cea învățătoarească. Se deschide la orele 8.

Discuție asupra serviciului divin și a predicii.

Asupra slujbei nu se naște nici o discuție, slujindu-se de astădată de model de cei mai destoinici slujitori, de preoții Ioan Manta, Ioan Hanzu și Valeriu Popoviciu.

Li se aduce mulțămită.

Se naște însă discuție în jurul deschiderii ușilor și a tragerii perdelei. O începe părintele Dr. Damitru Borcea, spunând că în forma acestei slujbe nu suntem de loc uniformi, ci fiecare sat își are obiceiul și forma sa. E pentru o unitate cel puțin tractuală și în temelul unor cercetări tipiconale ne arată, când s'ar cădea să se îndeplinească formele amintite. Discuția se complică, se înmulțesc vorbitorii. Părintele Hanzu propune curmarea discuției cu adausul, o'a pân' la proxima conferență să se studieze pe deplin chestia și rezultatul să se facă cunoscut.

Spre studiere se alege o comisie de trei membri, preoții: Dr. D. Borcea, Ioan Manta și Valeriu Popoviciu.

Asupra prediciei ia cuvântul preotul Dr. Borcea.

Declară predica de succesaș cu unele mici observări asupra limbii și formei, cari n'au fost potrivite cunoștinții poporului.

Fiind vorba de predică părintele Dr. Borcea află de bine a ne ceteri unele reguli omiletice de ale învățătorului cuvântător francez, Ioan le Jeune. Traducerea e a domniei sale diu nemfăște. O publicare a lor în întregime ni-ar fi multora de folos. Iată deci cum ne sfătuește numitul învățat în urma praxei sale îndelungate pe terenul oratoriei bisericiești:

„Căpitani mai bătrâni ai corăbiiilor obicinues a da celor tineri sfaturi folositoare privitoare la conducerea corăbiiilor, nu doară oă ar fi întotdeauna mai pricepuți decât cei tineri, ci pentru că au o experiență largă. Cel dintâiu sfat pe care eu vi-l dau vouă pentru a deveni predicatori buni este, oă să-l rugați oât de des pe Dumnezeu pentru acest dar, al doilea, al treilea, al zecelea și chiar al douăzecilea sfat e: iarăși și iarăși să vă rugați la Dumnezeu. Despre Fiul lui Dumnezeu s'a scris: „Era puternic în cuvânt și-i învăța pe ei oă unul care are putere“.

Toma de Aquino, Bonaventura Ferrerius etc. au învățat înaintea altarului sau înaintea chipului sf. cruci mai mult decât alții în academie. În toate predicile voastre trebuie să aveți în vedere numai și numai preamărirea lui Dumnezeu și mântuirea sufletelor; celelalte scopuri secundare vă vor aduce numai osândă, și înaintea oamenilor dispreț.

Cetiți neîntrerupt sf. scriptură! Un singur citat din biblie are o influință cu mult mai mare asupra credincioșilor, decât o sută de sofistării omenești, ferii-vă de tot felul de născociri și științe deșarte. Voiți voi să împărțiați credincioșilor voștri pe lângă cuvântul lui Dumnezeu încă și altceva, atunci cetiți scrierile Sf. Ioan Crisostom, Augustin, Toma de Aquino, viața sfinților și câteva comentarii ale bibliei.

De câteori pregătiți o predică, ungeți-vă ce folos poate să scoată din ea omul cel simplu, meseriașul, servitorul. Alcătuiți astfel predica voastră, oă fiecare ascultător să poată trage ceva folos din ea. Se poate întâmpla, oă ești ascultat tocmai de o persoană, care din cauza morbului sau alte pedeci n'a ascultat altă predică decât numai a voastră, se poate deci întâmpla oă sub influința acestei predicii să-și îndrepte faptele sale, să se mântuiască. O greșală proastă fac acei predicatori, cari se adresează numai cătorva persoane culte cu cine știe ce ougetări înalte, oăta vreme mulțimea cea mare și însetata a poporului s'aiege cu — nimica.

Vă asigur, că bărbați învățați și cu adevărat culti bucură os ascultă pe un predicator zelos, care se năzrește a instrua un om simplu și-i vorbește la inimă.

Când uroați amvonul, ougețați-vă că aveți în față voaștrii, mulți ascultători care sunt cu mult mai pricepuți mai evlavioși și mai conștiențoși decât voi.

Drept aceea ținuți cu înținare să fie cuviințate și modești cu voastră. Voește să zic, că nici când să nu folosiți expresiuni, ca: „fă aceasta, fă aceea”, ci faceți sau „să facem”.

Dacă nu sunteți încă sfințiți de parohi, atunci nu faceți nimic fără mandat din partea parohului, nu desprețuiți, nu înjurăți nici când de pe amvon, nici altunde. Nici nu folosiți cuvinte în predică, cari stărnesc râs, cari pot da ansă la batjocură.

Nu vă obișnuiți a folosi unele și a celeleși fraze, cari le repetați fără a vă gândi asupra lor. Nu înjurăți, nu ocărăți, că acestea le ascultă bucurios oamenii, își fac observările lor și nu se îndreaptă, alții se obsără și venind cineva străin în biserică va povesti despre grobianitatea predicatorilor respectivei biserică.

Despre Fiul lui Dumnezeu nu s'au auzit asemenea lucruri. Îndeosebi feriti-vă de astfel de expresiuni, cari ar putea stărni în minte ascultătorilor chiar și numai umbra unor ougețe nedemne. „Eloquia domini, eloquia casta”.

Când se întâmplă în biserică neliniște sau imbulzeală, sunteți cumva prin trântitul ușii, prin venirea târziu a unor credincioși sau prin plânsul unui copil sau altul conturbați, luați seama să nu vă mâniați. Cereți să se facă liniște prin cuvinte blânde. Nici nu vă puteți închipui, cum se scandalizează omul simplu de cea mai mică conturbară provocată prin efectul predicii prin aceasta. Vine cineva târziu sau părăsește biserică înainte de sfârșitul predicii, nu-l dojenți în public, respectivul poate avea de jenuș în fața sa o cauză destul de ponderoasă, pe care nu o poți ști atunci.

Există în parohie desbinări, partide, atunci când se vorbește pentru nici una din ele, căci celelalte se vor simți jignite și se vor depărta indignate. Predicatorul să fie îngerul păcii.

Dacă sunteți eleviți și predica voastră vorbită de rău, nu întrebuințați aceasta în predică. Aceasta atâră pe elevitori și mai mult în contra voastră, câtă vreme prin ținuța voastră liniștită mai ușor îi puteți converti la ougețe mai bune și pot fi mai ușor îndreptați prin predicile voastre. De altcum poate numai puțin știu ce s'a vorbit despre voi; dacă însă o spuneți aceasta de pe amvon, atunci atrageți atențiunea oamenilor asupra lucrului și atunci vor crede că poate fi ceva adevăr în cele zise despre voi. Vorbește un alt predicator rău despre voi în predică, atunci fiți indulgenți și tăceți, cum a tăcut Fiul lui Dumnezeu, vă va fi vouă cu atât mai mare cinstea și mărirea.

E bine a pune oamenilor la inimă de a cerce a sânguină predicile, dar nu vă plângeți nici când, dacă aveți puțin ascultători.

Trebuie să imitați pe Fiul lui Dumnezeu, care cea mai frumoasă predică a ținut-o numai înaintea unei femei samaritane, apoi unde sunt puțin ascultători e și mai puțină critică și ascultători mai foloși, iar dacă dojenii ascultătorii? ... acestia nu s'au de vină, sau pe cei absenți? aceia nu aud.

E bine a avea imediat după predică să vă umiliți înaintea lui Dumnezeu pentru greșalele, cari le-ați făcut, sau luați vre-o carte în mână, sau lorați altoavea, pentru că bucuria deșartă să o suprimați.

În programul zilei următoare lucrarea „Taina pocăinței”. Părintele Hanzu printr'un studiu amănunțit în marginile unei conferențe cuprinde despre însemnata taină a pocăinței tot ce e de seamă din punct de vedere practic. Face istoricul, arătându-ne că în secolii primii ai creștinismului mărturisirea se făcea după ritualul coptic și public, că numai înțelepciunea sf. Ioan Gură-de-Aur ne-a îmbrăcat-o în forma de azi de a mărturisi păcatele numai lui Dumnezeu prin mijlocirea preotului. Ne înfățișează cerințele unei adevărate și amănunțite mărturisiri în temeiul celor 10 porunci biserică. De asemenea cum e de a se urice, de ce așezăm psihologic se cade să se ajute preotul, ce întrebări sunt de a se pune după împrejurări și poziție la co-

pii, tineri, bărbați, femei, bătrâni, la oamnei culți și cu diferite ocupații. Cum să se facă mărturisirea unui preot. Vorbește despre canoane ce sunt și de ce foloși pentru suflet, arătându-ne și aci cum și ce fel de canoane, sunt a se da diferiților oameni. Spune, că pentru primirea tainei pocăinței se recer: 1. Părere de rău. 2. O propunere hotărâtă. 3. Credința în Isus Cristos și îndurarea lui și 4. Mărturisirea verbală.

(Va urma.)

NOUȚĂȚI.

Serbare în Brașov. Duminecă s'a ținut la gimnaziul nostru din Brașov serbare Sfintei Sofii. După serviciul divin corpul profesoral, tinerimea școlară și un numeros public s'a intrunit în sala festivă a gimnaziului, unde corul elevilor a executat câteva cântări; iar dl G. Chelaru, dirigentul școlii reale, a rostit un discurs despre Darwin și școala sa.

Sfințire de școală. Duminecă în 13 Noemvrie (31 Oct. st. v.) se va sfinți noul edificiu școlar gr. or. din Cohalm, prin Dl asesor consistorial Lăzar Triteanu, mandatarul Ex. Sale Arhiepiscopului și Mitropolitului Ioan Meștăru. La acest act sunt invitați a asista toți prietenii și binevoitorii școlii. — *Comitetul parohial.*

Dela comitat. Comisiunea administrativă a comitatului Sibiu și subcomisiunile ei țin ședința lunară în 7 Noemvrie n. la orele 3 d. a. în sala mică a casei comitatense.

Adunarea generală a Universității săsești este convocată pe Vineri în 25 Noemvrie n. a. c.

Caz de moarte. Din Timișoara se anunță înecarea din viață a văduvei *Tezvia Onișu n. Catona*, răposată în 2 Noemvrie n. Defuncta a fost soția judecătorului de tribunal Alexiu Onișu și mama directorului dela gimnaziul nostru brașovean. Odihnească în pace!

Promotie. Dl Constantin Ghidui din Caransebeș a fost promovat zilele acestea doctor în medicină la universitatea din Budapesta.

Răscumpărare. Domnul casar consistorial *Dumitru Vulcu*, răscumpără felicitările de ziua onomastică, dăruind fondului cultural arhidiecezan suma de 20 cor.

Scumpetea. În mai multe orașe mari ale țării, în Seghedin, Neoplant și altele, s'au ținut zilele acestea consfățuirii în chestiunea scumpetei traiului. Pretutindeni s'a cerut deshiderea granițelor către România și Serbia.

Filoxeră. În hotarul comunelor din comitatul nostru: Pianul de sus, Răchita și Căsnădioara s'a constat ivirea filoxerii.

Transportare. Corpul lui *Lueger*, al fostului primar al Vienei, a fost transportat și depus lângă rămășițele pământești ale părinților săi. La această ceremonie, întâmplată în săptămâna trecută, a fost de față un public foarte numeros și distins.

Societatea „Petru Maior” din Budapesta (IX., Măria-utca 29, 5). În ședința sa din 23 Oct. c. s'a constituit pe anul 1910/11 în chipul următor: Președinte: Ionel Pop, student în drept. Vicepreședinte: Mihail Lupaș, student med. Secretar: Aurel Mager, student med. Notari: Popoviciu Nistor, student în fil. și Victor Dioniziu, student la acad. com. Cassar: Ioan Meșota, student la acad. orien. Controlor: Aurel Sasu, student med. Bibliotecar: Miron Crețu, student med. Vicebibliotecar: Nicolae Aron, student med. Econom: Victor Jula, student med. Comisia literară: Vasile Stoița, student în fil. Asocianu Crișan, student în fil. Oprean Rodan, student med. Ioan Sărbu, student med. Victor Jula, student med. A. Sasu, student med. Dionisie Nistor, student în fil. Comisia supraveghetore: Emil Teșosu, student med. Iosif Pușcariu, student med. Nicolae Dordea, stud. teh.

Impotriva Iesuiților. Consiliul comunal din Barcelona, după lungi discuțiuni, a decis să se dărâme zidurile, care împrejmuesc mănăstirea Iesuiților din acest oraș.

La Palestina. Un ziar din Londra primește știrea, că împăratul Wilhelm al Germaniei în timpul cel mai apropiat va vizita locurile sfinte ale Palestinei.

Avansări. Pe ziua de 1 Noemvrie 1910 au mai fost avansați la rangul de locotenenti domni *Boldea* și *Iuliu Adam*, sublocotenenti dela artilerie.

Cauza catastrofei din Italia sudică. Ministrul lucrilor atinse de furtuna întâmplată în zilele din urmă. și a declarat, că nenorocirea a fost produsă mai ales de obiceiul barabar, care a prins rădăcini și în Italia, și adevărat; obiceiul *despăduririi* dealurilor. Torenții de apă, neimpedecați în mers, se rostogolesc în vale măturând tot în drumul lor. O nouă nenorocire se poate repeta mereu, dacă nu se va începe o lucrare stăruitoare pentru a canaliza pârălele de munte și a împăduri fără amânare dealurile. Pentru acest scop ministerul a dat două milioane de lire.

Pentru onomastică. Membrii „Reuniunii sodalilor români din Sibiu” domni *Demetriu Axente* și *Demetriu V. Poponea*, culeg. tipografi, răscumpărând felicitările pentru onomastică, au dăruit „fondului de 20 bani pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare”, câte 2 cor., sau în total 4 cor. La acești fond au mai dăruit: *David Simion*, *George Giuvelea*, *Mircea Cioranu*, *Demetriu Sărbu* și *Constantin Georgescu*, practicanți la „Albina”, câte 20 bani; *Emil Vințel*, *Nicolae Beța* și *Angel Bene*, funcț. la „Albina”, câte 20 bani; *Marcel Jourca*, pract. la „Albina”, 40 bani; *Constantin Muslea*, pract. la „Albina”, 50 bani și *Vic. Tordășianu*, președint, 10 bani.

Se scumpește călătoria. Mai multe ziare din capitală aduc știrea, că guverul nostru începând cu 1 Ianuarie 1911 va uroa prețurile de călătorie pe căile ferate. În locul celor 16 zone de până acum este vorba să se introducă 32 de zoue.

Statue lui Gheorghe Dozsa. Partidul social democrat din Seghedin a hotărât să ridice o statuă lui Gheorghe Dozsa în anul 1914, când se implinesc patru sute de ani dela moartea conducătorului răscoalei țărănești. Se va face, pentru monumentul acesta, o colecție în toată țara.

Intunecime de lună. Miercuri în 16 Noemvrie 1910 va fi o intunecime totală de lună. Se începe seara pela 11 ore în 17 Noemvrie. Se va vedea în Europa, Africa, America și în Azia, afară de părțile sale răsăritene. În părțile noastre se va vedea foarte bine, dacă cerul nu va fi înorat.

Meetingul de aviațiune. Duminecă s'a ținut meetingul, care l-am anunțat într'un număr trecut, vreme n'a fost tot-mai bună; cu toate acestea pe hipodromul dela Băneasa s'au adunat vreo cincii mii de oameni, ca să fie de față acest meeting aviațic organizat de ministerul de război în onoarea aviatorului Aurel Vlaicu. Au asistat și altele lor regale principele moștenitor Ferdinand cu principesa Maria, principesa Elisabeta și principele Carol. La orele 4 și jumătate, deși vântul era cam tare, Vlaicu s'a urcat în nacelă și a făcut un sbor de încercare. Monoplanul său s'a ridicat frumos în aer, în mijlocul uralelor mulțimii, și după un sbor de un kilometru s'a coborât la punctul de plecare. Pela orele 5 aviatorul s'a înălțat de nou în văzduh. Mașina sa a executat un sbor plând de 12 minute, la o înălțime de 60—100 metri. Când Vlaicu a aterisat, publicul i-a făcut earăși aviațiune insufletită. După câteva minute a făcut un al treilea sbor, ridicându-se la înălțime de peste o sută de metri, după 9 minute a aterisat. De pretutindeni răsunau strigăte de: *Trăiască Vlaicu!* Familia princiară și alți spectatori au felicitat viu pe Aurel Vlaicu.

Din viața orașelor mari. Poliția din Berlin are să facă lumină într'o crimă misterioasă. Din râul Sprea, ce trece prin Berlin, a fost scos un sac, în care se găsea cadavrat unei tinere fete. Până acum s'a constatat numai atâtea, că jertfa a fost înveninată și sugrumată.

Prelegeri cu schiopticonul organizate secțiunea sibiană a reuniunii „Sebastian Hann”. Prima prelegere se va ține Sâmbătă în 5 Noemvrie n. la orele 5 seara în sala magistratului. Intrarea 80 de bani. Bulete se găsesc în librăria Michaelis din strada Căsnădiei.

Aeroplan de închiriat. Se anunță din Paris, că în zilele cele mai apropiate publicul parizian va putea întrebuința aeroplanele tot atât de ușor, cum întrebuințează o birjă sau un automobil. Se înțelege, numai oamenii cari nu sunt fricoși din fire, și afară de aceasta nici prea lipsiți de parale. O plimbare în aeroplan deocamdată va fi mai scumpă, decât în automobil. Prețul ei s'a fixat cu 20 franci de chilometru. Aviatorul, care are de ouger să-l închirieze, este *Enric Farman*. Publicul va avea curând prilej să cunoască plăcerile sburătorului, fără a fi constrâns să-și cumpere un aparat și să învâta arta sborului, împreună cu multe primejdii și cu mari cheltuieli.

Depunere de jurământ. Recruții din garnizoana Sibiiului au depus jurământul Marti în 1 Noemvrie, după formele obișnuite. Dimineața la 8 ore soldații au fost duși la bisericile confesiunii lor. Terminându-se serviciul divin, recruții însoțiți de muzică militară, s'au îndreptat spre cazarma de militari. Acolo li s'a explicat sfințenia jurământului, după aceea au depus jurământul militar, și în sfârșit s'au întors cu toții la cazarmele lor. Din acest prilej garnizoana a fost scutită de serviciu.

Aviz. Dl Dr. *Enea Nicola*, medic la Carlsbad, refintor dela călătoria de studii dela Paris a reluat praxa medicală în Alba-Iulia, strada Bethlen Găbor 22, casa Dar-noczy, unde oferă consultanță și prin epistolă și făcând excursii la bolnavi în jur și în depărtare. Adresa telegrafică: *Nicola*, Gyulafehervár, Telefonul Nrul 27 al farmaciei Vlad.

Avis corurilor românești și iubitorilor de muzică. A apărut și se află de vânzare la „Librăria „Tribunei” și „Librăria diecezană” în Arad *Dor și iubire*, colecție de cântări pentru cor, de Constantin Savu. Colecția este lucrată în temnița Seghedinului, unde autorul a petrecut 6 luni, și conține motto, doine și cântări populare de o frumusețe rară. Un critic muzical român cunoscut se exprimă despre compozițiile diui Savu în modul următor: „Compozițiile diui Savu au mult farmec. Mai ales am descoperit în ele adevărate accente românești ce seamănă mult cu doinele italiene. Se vede afinitatea geniului nostru în ele. Originalitatea diui Savu în aceste compoziții e bine pronunțată” etc. Prețul 2 cor. 50 fil. (lei 2.80) plus porto postal.

Cărți și reviste.

„**Lucefărul**”, revistă literară și artistică, Nr. 21, a apărut ca următorul sum-mar bogat și variat: I. Boroia: Sonete (poezie). Caton Theodorian: Două perechi. I. Enescu: Semnul Crucii, după Ada Negri (poezie). Dr. I. Lupaș: Viața unei mame credincioase: Anastasia Șaguna, mama mitropolitului Andrei. Ioan Adam: Rână veche. Maria Cunțan: Cântec de toamnă (poezie). Dr. Anghel: La mândrele vremi de altădată... T. Murășan: Toamnă (poezie). G. Bogdan Duică: Cronică teatrală. Dări de seamă: Il. Chendi: Veronica Măce, Poezii; Caragiale, Schițe nouă; N. N. Beldiceanu, Un singuratic. Cronică: „Inșiră te mărgărite” (Em. A. Chiffa). „Bocete literare”. „Histeria diui Ovidică”. Rușinea presei noastre. Expoziția de copii. Notițe. Aviz. Ilustrațiuni: 4 fotografii referitoare la expoziția de copii din Orlat. 1 fotografie referitoare la expoziția de copii din Poiana.

FRĂȚII NEMÉNYI:
Grand-Hotel „Savoy”

Budapesta, József-körut. Telefon: 154—08. Hotelul cel mai nou, mai modern și de primul rang al capitalei, situat în centru. 120 odăi. Saloane de ceter și conversat. Incălzire centrală cu aburi. Legătură cu tramvaiul electric, către toate gările. Prețuri moderate. Serviciul cel mai conștiențios.

Nr. 738/1910.

(435) 2-3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de protopresbiter al tractului Braşov, să publică concurs cu termen de 45 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Dotăţiunea împreună cu acest post este:

1. Venitele din parohia centrală Braşov-Scheiu şi anume:

a) Salar fundamental 1600 cor., respective 2400 cor., dacă protopresbiterul ales va avea calificaţiune academică.

b) Cinci cuincuenii de 10% după salar.

c) Venitul stolar uzitat.

2. Dotăţiunea protopresbiterală normată prin concludul sinodului arhidiecezan Nr. 116 din 1900 întregit prin concludul Nr. 74 din 1907.

3. Pauşal de cancelarie din fondul protopresbiter al cor. 200.

Candidaţii au a-şi înainta cererile concursuale instruite conform regulamentului în termenul deschis Ven. Consistoriu Arhidiecezan.

Din şedinţa comitetului protopresbiter al tractului Braşov, ținută la 13 Oct. 1910.

Ioan Hamzea
protopop adm.Ioan Sporea
notar.

Nr. 33/1910 T.

3-4

Concurs.

Pentru ocuparea postului de

Conducător la Librăria arhidiecezană în Sibiu

se escrie concurs cu termen până la 17/30 Noemvrie a. c.

Dela reflectanţi se recere:

a) Cunoştinţa limbilor: română, germană şi maghiară în scriere şi vorbire.

b) Cunoştinţă practică în afaceri de librărie.

c) Viaţă morală neexceptionabilă.

d) Să fie liber de miliţie.

În ofertele instruite cu documentele de sus, petenţii să-şi precizeze şi pretensiunea de salar, — având a se adresa: Comisiei admin. a Librăriei arhidiecezane în Nagy-szeben.

Postul e de ocupat cel mult până la 1 Ianuarie n. 1911.

Comisiunea administrativă a Librăriei arhidiecezane.

Nr. 563/1910.

(432) 3-3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor de învăţători la şcolile confesionale gr. or. din comunele mai jos însemnate se escrie concurs din nou cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. **Curtuişul mic**, salar de 600 cor. anume 200 cor. din repartitie pe popor, 100 cor. ajutor dela Preaven. Consistor Arhidiecezan, iar restul din ajutor dela stat. Cuartir în edificiul şcolii, 1/4 jugăr grădină şi lemne de foc.

2. **Văleni**, salar de 600 cor. din repartitie pe popor. cuartir în edificiul şcolii, 1/4 jugăr grădină.

După ocuparea acestor posturi se va regula salarul la suma recerută de noua lege şcolară prin ajutor dela stat, pentru asemnarea căruia s'au înaintat deja rugărilor la dnul Ministru de instrucţiune publică.

Doritorii de a ocupa aceste posturi să-şi înainta rugărilor instruite cu toate documentele recerute, în termenul indicat, la subscrisul oficiu protopresbiter al, iar pentru a se face cunoscuţi poporului să se prezenteze la biserică în vre o Duminecă ori sârbătoare.

Lăpuşul unguresc, 11/24 Oct. 1910

Oficiul protopresbiter al Cetăţii de peatră în conţelegere cu comitetele parohiale.

Vasile Duma
protopop.

Nr. 502/1910.

(443) 1-3

Concurs.

Pentru ocuparea parohiei **Bucerdea-vinoasă** (cl. III) se escrie concurs nou, cu termen de 30 zile dela prima publicare în acest jurnal.

Venitele cu întregirea dela stat sunt conform datelor din coala B.

Petiţiunile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu protopresbiter al, în termenul sus indicat, îndatorându-se concurenţii a se prezenta, — pe lângă restricţiunile regulamentare — în o Duminecă sau sârbătoare la biserică, spre a cânta şi predica respective celebra.

Alba-Iulia, 20 Octomvrie 1910.

Oficiul protopresbiter al gr. or. în conţelegere cu cemitetul parohial.

Ioan Teculescu
protopresbiter.

Nr. 660/1910.

(412) 3-3

Concurs.

Pentru întregirea postului de paroh în parohia de cl. a III a din **Căraicu** să escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele sunt cele cuprinse în coala B. pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Competenţii au a-şi aşterne cererile de concurs la adresa oficiului protopresbiter al concernent, instruite în senzul normelor din vigoare şi după prealabila încunoştiinţare a protopresbiterului a se înfăţişa în biserică până inclusive 8 zile înainte de alegere pentru a cânta respective oficia şi cuvânta.

Brad, la 27 Septemvrie 1910.

Oficiul protopresbiter al gr. or. al Zărandului în conţelegere cu comitetul parohial concernent.

Vasiliu Damian
protopresbiter.

Nr. 648/1910.

(410) 3-3

Concurs.

Pentru întregirea posturilor învăţători în comunele mai jos însemnate se publică concurs repetit cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. **Blăjeni Criş-Grosuri** cu salar de 1000 cor. cvartir şi grădină.

2. **Buceş** cu salar de 400 coroane, cvartir şi grădină.

3. **Grohot** cu salar de 300 coroane, cvartir şi relut de grădină.

4. **Lunca** cu salar de 300 coroane, cvartir şi grădină.

5. **Luncoiul-de-jos** cu salar de 300 cor., cvartir şi grădină.

6. **Luncoiul-de-sus** cu salar de 300 cor., cvartir şi grădină.

7. **Peştera** cu salar de 300 coroane.

8. **Prihodişte Tatăreşti** cu salar de 300 cor., relut de cvartir şi grădină.

9. **Rabiţa** cu salar de 400 coroane, cvartir şi grădină.

10. **Sălişte** cu salar de 300 coroane, cvartir şi grădină.

11. **Sesuri** cu salar de 300 coroane, cvartir şi relut de grădină.

12. **Tomnatic** cu salar de 400 cor., cvartir şi relut de grădină.

13. **Mihăleni** cu salar de 200 cor., cvartir şi grădină.

14. **Scroafa** cu salar de 300 cor., relut de cvartir şi grădină.

Pentru întregirea salariilor la şcolile de sub 2-14 până la suma recerută prin noua lege şcolară sau cerut ajutor dela stat şi în oes de încuviinţare cei instituţi vor beneficia de aceea întregire.

Cvivevenalele se vor socoti numai după serviciu neîntrerupt la aceste şcolae.

Cei aleşi vor fi îndatoraţi a provedea instrucţiunea în cursurile de toate zilele şi în cele de repetiţie eventual în şcoala de repetiţie (gronomică), a instrua pe elevi în cântările bisericăşti, ai conduce în Duminecile şi sârbătorile de peste an la biserică şi a cânta cu ei răspunsurile liturgice. A provedea instrucţiunea din religie în toate clasele.

Concurenţii au să-şi înainteze cererile instruite conform normelor în vigoare la subsemnatul în termenul deschis şi pentru a se face cunoscut poporului să se prezenteze într'o Duminecă ori sârbătoare la biserică spre a cânta.

Brad, la 22 Septemvrie 1910.

Oficiul protopresbiter al gr. or. al Zărandului în conţelegere cu comitetele parohiale.

Vasile Dămian
protopresbiter.

Cassa de păstrare (reuniune) în Sălişte.

Concurs.

Pentru ocuparea postului de practicant la Cassa de păstrare (reuniune) în Sălişte, comitatul Sibiu, se publică concurs cu termen până la 20 Noemvrie a. c. Salar anual 800 coroane.

Reflectanţii la acest post au să dovedească, că au absolvat şcoala comercială indicând cunoştinţa de limbi precum şi prexa, făcută până azi.

După anul de probă alesul va fi declarat de practicant definitiv, punându-se în vedere şi alegerea lui de oficial după ce va fi dovedit destoinicie în afacerile de bancă.

Postul este de a se ocupa imediat după alegere.

Sălişte, în 27 Octomvrie 1910.

(434) 2-3

Direcţiunea.

Nr. 915/1910.

[436] 2-3

Concurs repetit.

În sensul ordinului Preavenatului Consistor arhidiecezan dela 24 August 1910 Nr. 9252 Bis. se publică concurs a 3 a oară pentru întregirea postului vacant de paroh în parohia de clasa a III-a **Şoarsul-mare**, în protopresbiteratul Agnitei, cu termen de 30 de zile dela prima anunţare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sunt cele fasonate în coala B pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post să-şi înainteze rugărilor instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiter al în termenul sus indicat şi cu prealabila învoiere a acestuia să se prezenteze în vre-o Duminecă sau sârbătoare în respectiva comună la biserică pentru a cânta şi predica, eventual a oficia.

Agnita, 9 Septemvrie 1910.

Oficiul protopresbiter al gr.-or. român al Agnitei, înţeles cu comitetul parohial concernent.

Ioachim Muntean
protopresbiter.

Nr. 693/910.

(426) 3-3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de clasa II (a doua) **Balşa** în protopresbiteratul Goagiului, prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea dela stat a dotaţiei preoţeşti. Se observă, că până la 20 Iulie v. 1911 alesul va avea să împărtăşească venitele parohiei cu văduva preoteasă Ana Dămian (Regulament parohial § 26.)

Cererile de concurs, instruite conform Regulamentului pentru parohii, să se înainteze subsemnatului oficiu protopresbiter al în termenul deschis, în care timp concurenţii — pe lângă prealabila încunoştiinţare a subsemnatului — au să se prezinte în parohie în vre-o Duminecă sau sârbătoare pentru a celebra şi predica şi pentru a face cunoştinţă cu poporul.

Geoagiu- Alyógy, 8/21 Octomvrie 1910.

Oficiul protopresbiter al gr. or. român al tractului Geoagiu în conţelegere cu comitetul parohial din Balşa.

Ioan Popovici
protopop.

Nr. 792/910.

(437) 2-3

Concurs.

Pentru întregirea definitivă a postului de învăţător dela şcoala confesională gr. or. română din **Armeni** protopresbiteratul Mercurei se escrie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele sunt: Salar fundamental din repartitie 600 cor. şi eventuală întregire dela stat 400 cor. ce se va cere cu documentele alesului.

Alesul e obligat a instra tineretul în cântările bisericăşti şi al duce la biserică în Dumineci şi sârbători dând răspunsurile la liturgie.

Cvivevenalele să vor solvi după 5 ani de activitate în această comună.

Reflectanţii la acest post să-şi trimită cererile instruite cu documentele prescise subsemnatului oficiu în termenul ficsat şi să se prezinte în comună spre a se face cunoscuţi.

Mercurea, la 16 Octomvrie 1910.

Oficiul protopresbiter al gr. or. român al tractului Mercurei în conţelegere cu comitetul parohial.

Avr. S. Pecurariu
protopop.

Nr. 562/1910.

(438) 2-3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de capelan cu drept de succesiune lângă neputinciosul paroh Gavriil Nodiş, în parohia de cl. III-a **Costeni**, în protopresbiteratul Cetea de piatră, să publică prin aceasta concurs cu termen de 30 zile dela prima apariţie în „Telegraful Român“.

Emolumentele, împreunate cu acest post, sunt jumătate din toate venitele preoţeşti, fasonate la coala B. pentru con-gruă.

Concurenţii să-şi înainteze rugărilor instruite cu documentele recerute, (extras de botez, testimoniu şcolar, absolutoriu teologic şi atestat de calificaţiune preoţească) la subsemnatul oficiu protopresbiter al în termenul indicat, având a se prezenta, prelungă observarea dispoziţiilor §-ului 33 din Regulamentul pentru parohii înaintea alegătorilor la biserică, într'o Duminecă ori sârbătoare, spre a cânta predica ori celebra.

Lăpuşul-unguresc, la 11 Octomvrie 1910.

Oficiul protopresbiter al tractului greco-oriental român Cetatza de piatră în conţelegere cu comitetul parohial.

Vasile Duma
protopop.

Nr. 433/1910.

[440] 2-3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de capelan cu drept de succesiune în parohia de cl. a II-a **Galeş**, protopopiatul Săliştei se publică concurs cu termen de 30 zile dela întâia publicare în „Tel. Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt jumătate din venitele stolare fasonate în coala B.

Se observă însă, că ori ce slujbe în şi afară de biserică nu poate săvârşi capelanul decât cu prealabila încuviinţare a parohului local.

Cei doritori de a ocupa acest post îşi vor aşterne în termenul indicat petiţiile lor la subsemnatul oficiu protopopese, instruitele cu toate documentele cerute de regulamentul nostru pentru parohii nr. 184 congr. din 1909 şi se vor prezenta cu prealabila încuviinţare a subsemnatului în vre-o Duminecă sau sârbătoare în biserică din Galeş spre a fi dovedi destoinicie în cântare, predica şi eventual celebrare.

Sălişte, în 16 Octomvrie 1910.

Oficiul protopopese din Sălişte în înţelegere cu comitetul parohial din Galeş.

Dr. Ioan Lupuş
admin. protop.

La

Librăria arhidiecezană

se află de vânzare

Octoihul-mare

cu litere cirile.

Preţul cor. 25.—.

Birou de informaţie.

Cunoscând multele lipsuri ale publicului românesc din provincă, m'am hotărit să deschid în **Budapesta** un

Birou de informaţie.

Orice informaţie referitor la petiţiile înaintate la ministerii, Curie, judecătoria etc., orice informaţii comerciale şi în general în orice cauză dau în decurs de 2-3 zile, ori şi mai, rezolvând toate chestiile în modul cel mai cinstit.

Fac mijlociri comerciale, comande etc.

Taxa de informaţie 3 cor. şi spe-sele de postă pentru răspuns.

(375) 7-10

L. Olariu,

Budapesta, Lajos utca 14/ III/19.

Picăturile de stomach ale lui Brády

cu
Maica Domnului de Mariaszell
ca marea de sentire

de aceea numite „Picături de stomach de Mariaszell”, sunt probate în decurs de 30 ani și aflate ca cel mai bun mijloc contra ori ce fel de greutate la mistuire, arsură în stomach, constipație, dnrere de cap și stomach, colică, insomnie, anemie și gălbinae etc. Se găsește în farmacii cu prețul — 80 bani și C. 1-40. 6 sticle cu C. 5 — 3 sticle duble C. 4-50, trimite franco fabricantul C. Brády, farmacia „La Regele Ungarilor”, Viena I. Fleischmarkt I. Depot Nr. 241. — A fi cu atenție la marca de sentire cu Maica Dni de Mariaszell, embeloge roșie și subscriere ca aici pe clișeu. (37) 11—15

Viță de vie altoită

expediază sorte curate, sub garanție, în expediaz bogat, de ani cunoscuți și solida firmă:

Prima plantațiune de vițe de pe Târnave. Proprietar: **FR. CASPARI**, Mediaș Nr. 62 (Transilvania).

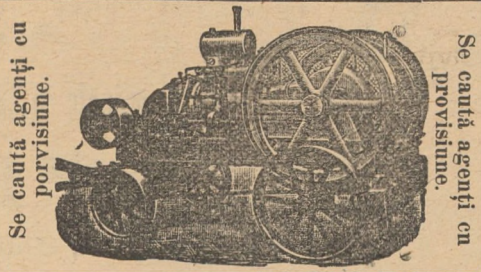
Catalogul conține scrisori de recunoștință din toate părțile țării și poate deci fiecare posesor de vie a și cere informațiuni despre soliditatea numitei firme, dela persoane cunoscute. [383] 5—25

Vițe de vie foarte frumoase și mari!

Fiecare cultivător de vie, care are lipsă de viță frumoasă, mare și curată, să le privească pe acelea deja acuma în școale de vierit și să-și acoapere trebuințele de acolo de unde ou prețul cel mai estin capătă cea mai bună plantă. Spre privirea locoului meu de școală de vierit, sfar din cele frumos, cu peste 1/2 milion vițe de vie în cele mai deosebite sorte de strugari de vin și de masă, iuvită respectuos proprietarul aceleia,

Simon Nemenz, posesorul primei școale de vierit din Reichesdorf Nr. 121 posta Riomfalva.

Cataloge la cerere gratuit și franco! (360) 12—

ORIG. „CHRISTOPH“!

Motoarele pentru uleu crud Benzin, Motoarele cu petroleu și Locomobilele stau azi în primul rând. Numele „CHRISTOPH“ e o garanție. Resultatul unor încercări și experiențe de 75 ani. Cereți catalog dela **B. DENES, spec. de motoare** Budapesta V., Lipót körút 15. (89) 19—19

Aviz!

Numai acela e Săpun Schicht veritabil, care poartă numele

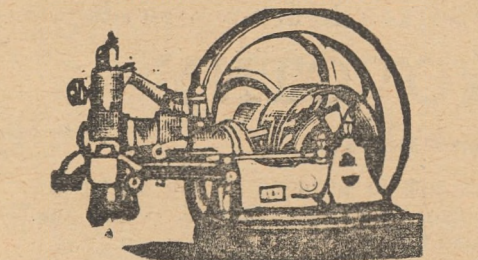
Schicht și marca căprioarei.

(423 b) 1—2

Fabrica drezdană de motoare

societate pe acții. Cea mai mare și mai veche fabrică de motoare a Germaniei.

Liferează în cercuri specialiste bine cunoscutele **Motoare și Locomobile** cu benzin, uleu crud, gaz, petroleu, precum și **Motoare cu tragere de gaz.** Noutate surprinzătoare! **Generator cu tragere de gaz universal.** Cheltuieli de mănare: pe oră și putere de cai numai circa 1 filer. Depositar general:

Ignác Gellért & Comp. Budapest, Teréz körút 41. Telefon 12—91. Garanție foarte bună. — Condiții de plată favorabile. (408) 4—26

Anunț de noroc!

Invitare la participarea **Șanselor de câștig** garantate de statul Hamburg marelui loterii de bani în care

9 mil. 841,476 Mărci cu siguranță trebuie câștigate!

Câștigul cel mai mare într'un caz foarte norocos:

Mărci 600,000	
anume:	Câșt. principale ă
Mărci 560,000	Mărci 300,000
" 550,000	" 200,000
" 540,000	" 100,000
" 530,000	" 60,000
" 520,000	" 50,000
" 515,000	" 45,000
" 510,000	" 40,000
" 305,000	" 30,000
" 303,000	" 20,000
" 302,000	" 15,000

ș. a. m. d. In total câștig din cl. I. e event. M. 50,000, acela al cl. a 7-a event. M. 600,000.

Prețul oficios al losurilor cl. I. sunt:

Los întreg M. 6 (K 7)	Jumăt. de los M. 3 (K 3-50)	Sfert de los M. 1-50 (K 1-75)
-----------------------	-----------------------------	-------------------------------

Planul oficios de tragere provăzut cu emblema statului, din care se văd depunerile pentru următoarele clase, precum și lista exactă a câștigurilor, le trimite la cerere înainte gratis și franco.

Fiecare participant primește după tragere lista oficioasă de tragere.

Câștigurile se solvesc prompt pe garanția statului. Totodată rog comande cel mult până în **18 Noembrie.**

Samuel Heckscher senr. Cassă de bancă în Hamburg 36.

A se rupe aci.

Coupon de com. cătră Dl Samuel Heckscher senr Cassă de bancă, Hamburg 36.

Trimiteți-mi { un los întreg ă M. 6 — (K 7—) / " de jum. ă M. 3 — (K 3-50) / un sfert de los ă M. 1-50 (K 1-75)

Adresa:

Suma o primiți alăturat) Ce nu corespunde a Prin mandat postal se șterge. Ridicați-o prin ramburs)

(409) 7—14

De arândat

dela 1 Ianuarie 1911 eventul de vânzare este fosta proprietate de 7 Jug. catést. a defunctului Ioan Popa situată lângă parcul orașului Mediaș, formând un trop. compusă din vie, grădină de pomi fructiferi și parc, apoi villa din 4 camere, bucătărie și grajd, șopro, pivniță, et. (433) 3—10

A se adresa direct Domnului

Victor Roman Str. Romană 187. București.

Noi primim:

Prelucrarea unei matrațe cor. 5— Prelucrarea unui divan „ 10—

Horger & Kepp atelier de tapiserie

Str. Ureazului 27, vis-à-vis de Mân. Ursulinelor. (414) 6—10

Dela Librăria arhidiecezană se poate procura:

Ivela, Cântecul Vetrei luminoase. Pentru voce și pian. Se vinde în favorul asilului pentru orbi „Vatra luminoasă” înființat de M. Sa Regina Elisaveta a României. Prețul 2 coroane, plus porto 30 bani.

Mii de scrisori de mulțumită!

Pentru cor. 3-50 trimit 1 minutat orologiu veritabil argint Gloria Anker-Rem., merge exact 36 ore, cu cutie frumos gravată, cu lanț de aur înțesat sau aur, pentru numai cor. 3-50. Mai de parte ofer 1 orologiu veritabil aurit cu 14 carate aur, pentru 36 ore Anker-Remont. cias de șvițere pentru cu lanț aurit cor. 5—. Trei ani garanție în scris pentru fiecare orologiu. Trimite ramburs

S. KOHANE I Casă pentru export de oroloage de șvițera Krakau Nr. 137.

Pentru cele neconvenabile se returnează banii. (374) 8—10

In 100 ani

se ivește numai odată ocaziunna de-a putea cumpăra ieftin și bine, pomi și alte plante, pentru școli de pomărit. Să nu scape deci nimenea această ocazie favorabilă, ci să comande cele și de lipsă după consemnarea de mai jos, valabil cât timp depositul va ajunge

Pomi Tufe de decorat Conifere Plante sălbatice

din curățiri totale a pă-mântului cu prețuri de tot reduse.

Fr. CASPARI & COMP. Școale de pomărit (379) 8—32 Mediaș, Transilvania.

Catalog la cerere gratuit!

A ieșit de sub tipar și se află de vânzare:

„Calendarul Național” pe 1911.

E fără păreche între Calendarele române dela noi! Prin mulțimea chipurilor sale minunate, și care nu se pot găsi nicăiri aiurea, „Calendarul Național” de pe 1911 e cel mai frumos și mai interesant între toate Calendarele românești! Iată câteva lucruri ce se găsesc în el:

Vederea orașului Davos, din care marele Vasile de Stroescu a trimis în anul 1844 un grup de copii de marele Vasile de Stroescu a trimis în Ardeal și Ungaria!

Casa în care a locuit V. Stroescu în Davos, și din cari a trimis minunatele sale daruri! E un palat mareț cu 5 rânduri, care e sfințit și ajuns pentru noi istoric, prin darurile ce din acel mareț s'a revărsat spre noi.

Scrisoarea dlui V. Stroescu cătră „Libertatea” când redacția l-a rugat să-i dea fotografiile. Insași scrisoarea e fotografată și așa e dată în Calendar, că fiecare vede slova lui Stroescu, scrisoarea mâinii lui însași! — Și alte vederi din Davos.

Apoi vederea hotelului „Palace Hotel” din Montreux, la binefăcător lacului de Geneva, în Elveția, loc minunat la care s'a dus marele nostru binefăcător după ce a plecat din Davos.

Dela Montreux dsa a mers la Baden-Baden, în Germania și din Baden-Baden și-a luat foarte frumoase fotografii (chipurile ale bisericii românești din aceluiaș departe a lumii streine! E o biserică scumpă zidită de fostul Domn al Moldovei Mihail-Vodă Sturza de pe la 1844—45. Mulți Români nici n'au mai auzit de ea, de cum s'o fi văzut!

Dl Stroescu a avut marea bunătațe a descrie însusi pe sama „Calendarului Național” al nostru acea biserică și a ne trimite atât chipul ei din afară, cât și chipul mareț al iconostasului și al unei statue (monument) din lăuntru ei. In „Calendarul Național” pe 1911 cetitorii află descrierea făcută de însuși dl Stroescu, a acesteia foarte frumoase biserici românești din depărtatul oraș nemțesc.

In acelaș Calendar cetitorii află fotografiile dlui Vasile de Stroescu așa cum era el la vârsta de 32 ani (chip până acum ne-dat de nici o foaie dela noi!), apoi cum era la 40 ani și cum la 48 ani.

Tot aci chipul inginerului **Aurel Vlaicu** cel de care atâtă se mândrește azi neamul românesc; chipul **mașinei lui de sburat**, chipul lui în **șbor pe sus**, când abia se vede cât o pasere, și apoi: chipul **casei părintești** alui Vlaicu; chipul curții părinților lui, cu tatăl, mama, fratele Ion (cel cu care Aurel a trănit „comitetul” prin curent electric în curtea lor), sora lui, toată cinstita familie Vlaicu stând pe prispă înaintea casei și înaintea porții, — chipuri cari iară nu le-a mai arătat nimenea și nu se pot găsi aiurea, fiind ele fotografate anume pentru „Calendarul național”!

Tot acest Calendar aduce:

Chipul când Stefan-cel-mare ară cu Polonii prinși în jug locul unde i-a bătut în Codrul-Cosminului, făcând o poiană nouă în mijloc de codru, botezată de atunci „**Dumbrava-Roșie**”.

Chipul când capul lui Bathori Principele Ardealului bătut de Mihai-Viteazul, e adus de Săcui înaintea lui Mihai pe tîpsie!

— și alte multe chipuri și cetiri foarte interesante naționale, aduce „**Calendarul Național pe 1911.**”

Prețul lui **40 fileri!** — Ceice cumpără dela 10 exemplare în sus, capătă după fiecare 10 exemplare plătite deplin, 2 (două) pe de-asupra, gratis. La cumpărări mai mari, rabat extra.

A se trimite banii la: **Administrația „Libertatea” în Orăștie (Szászváros).** (422) 2—3

Fără bani nu să trimit Calendarele nimănu!

De inspectori școlari de stat recoman-
dat și în mai mult ca
100,000 de exemplare
întrebuințat este

Koós-Goldiș Abecedar maghiar

prețul 40 fil. A șasea edițiune, în
anul 1908 apărută și aprobată.

Cu aceasta și cu „A doua carte”
(a 3-a edit. 1910) prețul 40 fil. ș'a
dat pretulundea ușor și cu mult
progres instrucțiune în limba
maghiară.

Exemplare pentru învățători și cata-
loage despre cărți române pentru școlile
poporale și medii din edițiunea lui Zeidner
stau gratis la dispozițiune.

H. ZEIDNER, BRASSÓ

Cărți nouă.

Barcianu, Dicționar român-ger- man, ed. IV a, legat cor. 7 60, broșat	6 —
Carlyle, Eroii	2 —
Deller, Gertruda Baumgarten	3-50
Ettinger, Sfaturi către mame	1-50
Eminescu, Articole politice	—80
Ghibu, Der moderne Utraquis- mus oder Die Zweisprachigkeit in der Volksschule	2 —
Ghibu, O călătorie prin Alsacia- Lorena, Țara și școlile ei	—75
Ghibu, Ziaristica bisericească la Români	2 —
Heyse, Prisonierii	—80
Locke, Câte-va idei asupra edu- cațiunii	1 —
Martig, Psihologie pedagogică	3-50
Matthias, Pedagogie practică	2-50
Pestalozzi, Leonard și Gertruda Popu, Conceptul juridic de nați- une-naționalitate în Ungaria	2 —
Ufer, Introducere în pedagogia lui Herbart	1 —

Se pot comanda dela:
Librăria arhidiecezană, Sibiu.

O vai!

O să mă innec de
această tuză rea!

La tuză, răgușală și mucărie ajută re-
pede și sigur

„Pastilele de piept ale lui Egger”

au gust bun, și nu influențează asupra a-
petitului.

Un carton 1 coroană și 2 coroane.

Carton de probă 50 bani

Deposit general și de expedare:

Farmacia „Reichspalatin”
Budapesta, VI., Váci körút 17.

Trăiască!

Pastilele de piept ale lui
EGGER m'an scăpat repede!

Se găsește în Sibiu la: Guido Fabritius, Carol Morscher, Carol Müller, E. Rummler, Carol Priessel, Au-
(367) 7—26 gust Teutsch; în Sebeș la: Wilhelm Lederhilger, Ludwig Binder, farmacia.

Unde se pot procura

REVERENZI

croite cu chic și lucrate bine? Numai la

IOAN PETRAȘCU

măstru croitor, Sibiu, Str. Cisdădiei Nr. 30,

pentru că el le croește foarte bine și pe lângă că le lucră din
material bun le face și cu un preț de tot moderat și la caz
de urgență le poate face în timpul cel mai scurt posibil.

Să mergem dar la el, să sprijinim industria românească,
căci numai astfel putem deveni tari și mari! [94] 46—52

Telefon 172.

Vindecă beția,

înainte de ce bețivul vatămă legea.

Scapă-l înainte de ce alcoolul îi ruinează sănătatea, pofța de muncă și averea,
sau înainte de ce moartea face imposibilă scăparea.

Alcolinul e un surogat pentru alcool și ajută, ca beuturul să se
scârbească de beuturi alcoolice.

Alcolinul e cu totul **nestricăcios** și ajută atât de intensiv, încât
și marii beutori nici când nu recad.

Alcolinul e cea mai nouă invenție a științei în direcția aceasta și
acelaș a scăpat mii de oameni din lipsă, mizerie și ruină.

Alcolinul e un preparat ușor de descompus, care de ex. femeia îl
poate pune în dejunul bărbatului său, fără ca el să observe ceva. În cele
mai multe cazuri respectivul nici nu înțelege, de ce nu mai poate suporta
spirtul, ci crede că beutura prea multă e cauza acesteia, tocmai cum anu-
mite mâncări le urăști, dacă le-ai gustat prea mult.

Alcolinul să-l de-a fiecare tată fiului său, studentului, înainte de ce
cade la examen, și dacă nu e aplicat spre beutură, totuși alcoolul îi strică
creierul. În general toți cari n'au destulă putere de voință de-a se reține
dela beuturi alcoolice, să ia o doză de Alcolin. Același e cu totul nestri-
căcios. Respectivul își conservă sănătatea și cruță mulți bani, cari altcum
îi cheltuește pe vin, bere, rachiu sau liquer. (387) 9—10

Preparatul Alcolin costă **10 cor.** și se trimite după solvire anticipativă sau
prin ramburs numai prin:

Alcolin Institut, Copenhaga 1877 Danemarca.

Epistolele sunt a se franca cu 25 b., cartele postale cu 10 bani.

Lucrul bun nu trebuie lăudat!

Tot natul cunoaște din anii tre-
cuți cel mai frumos, cel mai bogat
și prin urmare cel mai răspândit
calendar românesc dela noi care e

CALENDARUL POPORULUI ROMÂN DIN BUDAPESTA.

APARE SĂPTĂMÂNA VIITOARE CU UN
CUPRINS CARE VA ÎNTRECE TOATE
••••• AȘTEPTĂRILE. •••••

Nainte de a cumpăra calendare:
Faceți asemănare între toate ca-
lendarele românești și apoi cum-
părați, ca să nu Vă înșelați!

(442) 1—10

Nu întârziati

a lua parte la a 27-a loterie de clasă
ces. ungară ce se incepe cu clasa I.

Colectura principală

JULIUS FRIEDE & Co.

SIBIU
Str. Cisdădiei 1

BRAȘOV
Str. Mănăstirii 36

recomandă pentru **clasa I.** a cărei tragere va avea loc în
17 și 18 Noembrie

$\frac{1}{8}$ los original	$\frac{1}{4}$ los	$\frac{1}{2}$ los	$\frac{1}{1}$ los
cu prețul oficios de cor. 1-50	3—	6—	12—

Fiecare comandă se execută imediat, însă numai
contra trimiterii banilor înainte sau prin ramburs.

Checuri postale și planuri de joc se
pun la dorință franco la dispoziție.

(417) 3—4

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătorie de clopote și fabrică de scaune de fier pentru clopote

ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabric

se recomandă spre pregătirea clopotelor noue, cum la turnarea de nou a clopotelor
stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe lângă garanță de mai mulți
ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite
spre a le întoarce cu ușurință în orice parte, în-
dată ce clopotele sunt bătute de o lature, fiind
astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt re-
comandate (278) 6—52

Clopotele găurite

e invențiune proprie și premiată în mai multe
rânduri. Aceste clopote, cari sunt provăzute în
partea superioară — ca violina — cu găuri ca fi-
gura S, au ton mai intensiv, mai adânc, mai lim-
pede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă de
cât clopotele turnate după sistemul vechiu, astfel
că un clopot patentat de 327 kg., este egal
în ton cu unul de 461 kg turnat după sistemul
vechiu. — Mai departe se recomandă pentru face-
rea de scaune de fier bătut, de sine stătătoare, pentru preadjustarea clopo-
telor vechi cu ajustare de fier bătut, ca și spre turnarea de toace de metal.
Prețouranturi ilustrate gratis.

